

Sessie 1: Introductie tot de circulaire economie in het toerisme

Co-funded by
the European Union

This project receives funding from the European Union's
SMP Programme under Grant Agreement No 101181590.

Sanna-Mari Renfors

Inhoud

- Het doel van deze sessie is om het concept van circulaire economie en de belangrijkste kenmerken ervan in het toerisme te verkennen. Het presenteert circulair toerisme als een antwoord op de uitdagingen met betrekking tot het hulpbronnengebruik en de afvalproductie in de toeristische sector.
- Kernwoorden: circulair toerisme, hulpbronnengebruik, grondstoffenefficiëntie, principes van circulair toerisme

Toerisme en het gebruik van hulpbronnen

- Naar schatting zullen we tegen 2050 drie planeten nodig hebben om de toereikende natuurlijke hulpbronnen te leveren die vereist zijn door ons huidige lineaire economische model.
- Toerisme als industrie oefent druk uit op lokale hulpbronnen als gevolg van het hulpbronnengebruik en de afvalproductie van de sector.
 - De bedrijfsvoering van de toeristische sector is gebaseerd op het gebruik van grote hoeveelheden materialen; de industrie verbruikt veel energie en water en produceert afval. Een hotelgast produceert ongeveer een kilo afval per dag en verbruikt vier keer meer water dan een lokale bewoner. Ongeveer 10-30 procent van het voedsel in restaurants eindigt dagelijks als afval.
 - Schattingen suggereren dat toerisme verantwoordelijk is voor 8% van de wereldwijde CO₂-uitstoot. Het toeristische verbruik is wereldwijd zodanig toegenomen dat het onhoudbaar is en bijdraagt aan klimaatverandering.
- De negatieve gevolgen benadrukken de noodzaak om in het toerisme over te schakelen naar een circulaire economie.

Hulpbronnenefficiëntie in toerisme

- Hulpbronnenefficiëntie in toerisme betekent het maximaliseren van de waarde en de voordelen die worden gehaald uit hulpbronnen (zoals energie, water, materialen en voedsel) die worden gebruikt in toeristische activiteiten, terwijl tegelijkertijd afval, uitstoot en ecologische degradatie worden geminimaliseerd in de hele toeristische waardeketen.
- **De belangrijkste thema's zijn:**
 - Energie- en waterefficiëntie
 - Afvalpreventie en –minimalisatie
 - Duurzaam materiaalgebruik
 - Geoptimaliseerd vervoer

Definitie van circulaire economie

- Over het algemeen is de circulaire economie een economisch model dat een ingrijpende transformatie beoogt van de manier waarop grondstoffen worden gebruikt; grondstoffen worden hergebruikt en in een cyclus van productie en gebruik gehouden.
- Met andere woorden, het is een productie- en consumptiemodel voor de economie op systeemniveau en een antoniem van een lineaire economie. Het is een systemische transformatie die de verandering van productie, diensten en consumptie met zich meebrengt.
- Consumptie is gebaseerd op het gebruik van diensten in plaats van eigendom: delen, huren en recyclen. De circulaire economie verandert de manier waarop we grondstoffen gebruiken: grondstoffen worden hergebruikt en blijven in een cyclus.
- De circulaire economie beschrijft een economisch systeem, gebaseerd op bedrijfsmodellen die het 'end-of-life'-concept vervangen door het verminderen, afwisselend hergebruiken, recyclen en terugwinnen van materialen in productie/distributie en consumptie met als doel duurzame ontwikkeling te realiseren (Kirchherr et al. 2017).
- Het is een economie gebaseerd op grondstoffenefficiëntie met als missie het besparen van grondstoffen door de efficiëntie te maximaliseren en hun verspilling te minimaliseren (Sheldon 2022).

Vergelijkingen tussen het lineaire, recycling- en circulaire model

Lineair Economisch Model

- De lineaire economie volgt een nemen-maken-weggoaien aanpak, waarbij sterk wordt geleund op eindige grondstoffen en veel afval wordt gegenereerd.

Recycling Economisch Model

- De recycling economie vermindert afval door materialen te hergebruiken, maar is nog steeds afhankelijk van de winning van nieuwe grondstoffen.

Circulair Economisch Model

- De circulaire economie bevordert hergebruik, reparatie en recycling om afval te minimaliseren en grondstoffen duurzaam te behouden.

De circulaire economie is een instrument voor de toeristische sector

Duurzaamheid is het doel – circulariteit is een instrument om duurzame ontwikkeling te bereiken.

Het zorgt voor positieve milieu-impact door de grondstoffenefficiëntie te verhogen. Het vermindert het gebruik van ruwe grondstoffen, en het verbruik van energie en water.

De circulaire economie biedt nieuwe manieren van zakendoen en kansen voor bedrijfsgroei. Het zorgt voor kostenbesparingen en verbetert het merkimago alsook de klantloyaliteit.

Daarnaast biedt het nieuwe mogelijkheden voor samenwerking tussen verschillende actoren in de waardeketen. De samenwerking stimuleert innovatie en out-of-the-box-denken.

Asset-heavy vs. asset-light tourism actors

- Elke toerismesector en elke actor ondergaat een andere circulaire transformatie op basis van de kenmerken van hun bedrijf.
- Om deze reden hebben Einarsson en Sorin (2020) twee soorten toeristische actoren gedefinieerd:
 - **Kapitaalintensieve bedrijven (Asset heavy) beheren fysieke activa.**
Hieronder vallen accommodaties, restaurants en transportbedrijven. Bij de circulaire transformatie ligt hun focus op het vermijden van afval, het verlengen en optimaliseren van materiaal- en activagebruik. Samenwerking met de toeleveringsketen is essentieel om dit te bereiken.
 - **Kapitaalextensieve bedrijven (Asset light) leveren niet-tastbare diensten.**
Denk hierbij aan bijvoorbeeld reisbureaus en distributeurs. Zij dragen hoofdzakelijk bij aan de circulaire economie door middel van marketing, dialoog en het vergroten van het bewustzijn bij klanten en bestemmingen.

Kernprincipes van circulair toerisme

1. Afval en vervuiling elimineren

- Gebruik duurzame, herbruikbare producten (bv. navulbare toiletartikelen, herbruikbaar servies)
- Vermijd plastic voor eenmalig gebruik en verpakkingen

2. Producten en materialen in gebruik houden

- Verleng de levensduur van apparatuur, meubilair en gebouwen
- Stimuleer hergebruik, delen en reparatie (bv. meubels, uniformen, elektronica)

3. Natuurlijke systemen regenereren

- Ondersteun natuur-positief, regeneratief toerisme (bv. composteren, lokaal voedsel, bescherming van biodiversiteit)
- Gebruik hernieuwbare energie en verminder de koolstofuitstoot

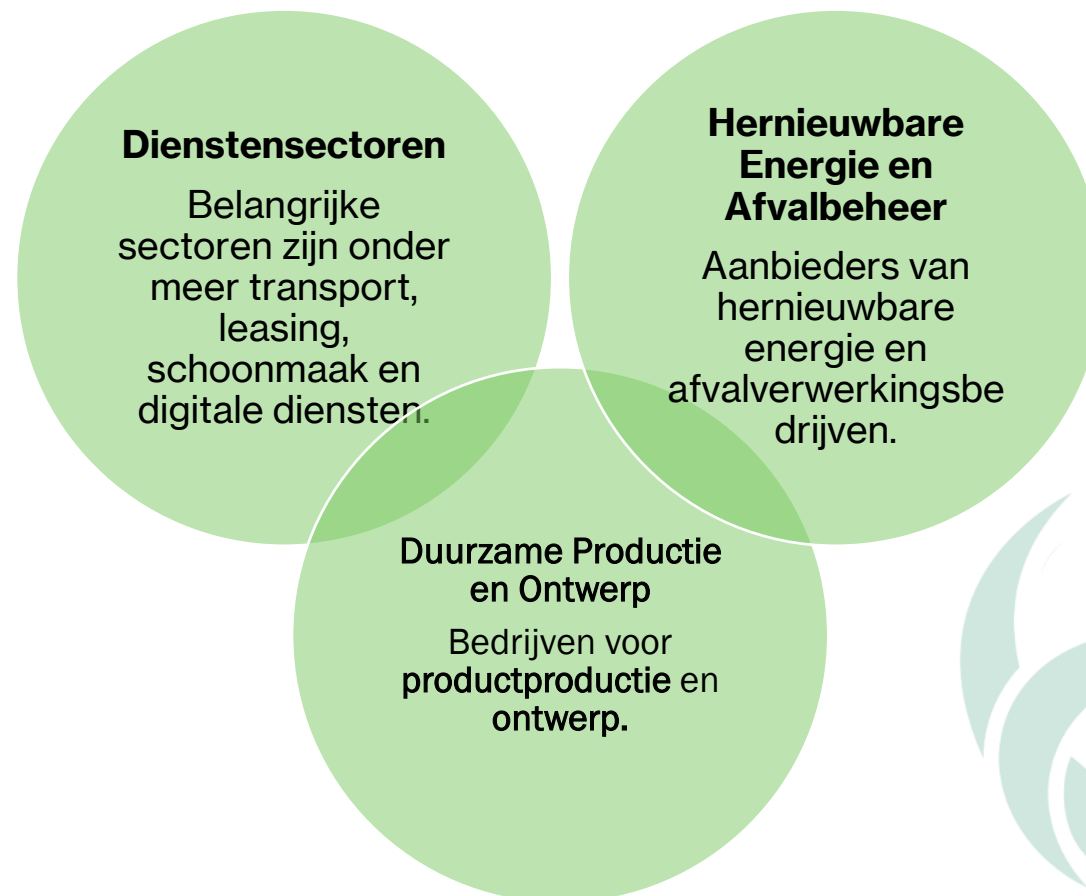
4. Lokale en circulaire toeleveringsketens ondersteunen

- Werk samen met lokale bedrijven die circulaire praktijken volgen
- Betrek lokaal geproduceerde, seizoensgebonden of tweedehandse goederen

Samenwerking

- De circulaire economie vereist een **netwerkbenadering**, en een circulaire transitie kan niet worden bereikt zonder samenwerking en een gedeelde doelstelling.
- Samenwerking maakt het mogelijk en zorgt voor het efficiënt gebruik van hulpbronnen.
 - Het is noodzakelijk om het verband te begrijpen tussen toerisme en andere industrieën en hoe men zich kan verbinden met lokale actoren.

Circulaire inkoop

- Het strategisch inkopen van producten, materialen en diensten ter ondersteuning van een circulaire economie is ook belangrijk.
- **Kies circulaire leveranciers:** Werk samen met leveranciers die gerecyclede of hernieuwbare materialen gebruiken, producten na gebruik terugnemen, of diensten (zoals leasing) aanbieden in plaats van goederen te verkopen. Kies voor bulkartikelen met minimale of geen verpakking.
- **Duurzaamheid en repareerbaarheid:** Koop producten in die langer meegaan, gemakkelijk te onderhouden zijn en gerepareerd of geüpgraded kunnen worden (denk aan meubels, IT-apparatuur, uniformen).
- **Gedeelde diensten:** Werk samen met toeristische bedrijven in de buurt om middelen te delen, zoals pendeldiensten (shuttle services) of afvalbeheersystemen.
- **Groene inkoopbeleid:** Volg de eventueel geldende nationale of EU-criteria voor Groen Overheidsaankoop (GOA) (Green Public Procurement - GPP).

Voorbeelden van circulaire praktijken in accommodaties

- Overstappen op duurzame energie (hernieuwbare energie), afval sorteren en recyclen, en waterverbruik verminderen.
- Recyclage van meubilair en textiel en het gebruik van gerecycleerde materialen in beddengoed en handdoeken. Vervangen van eenmalig verpakte toiletartikelen door duurzame verpakkingen/dispensers en het verminderen van plastic in deze producten.
- Maximaal benutten van accommodatievoorzieningen tijdens het laagseizoen voor andere doeleinden dan logies (accommodatie).

Co-funded by
the European Union

This project receives funding from the European Union's
SMP Programme under Grant Agreement No 101181590.

Voorbeelden van circulaire praktijken in restaurants

- Duurzame inkoop van grondstoffen en vermindering van voedselverspilling
- De grondstoffen worden gekocht bij lokale producenten, vissers, jagers en bessenkwekers, of kunnen zelf worden gekweekt.
- Oude producten met een THT-datum (ten minste houdbaar tot) uit winkels kunnen ook als grondstof worden gebruikt.
- Het is essentieel om gezonde porties van lokale seizoensgebonden voedingsmiddelen te creëren, een grotere verscheidenheid aan portiegroottes of minder opties op het menu aan te bieden, en het bewustzijn van de consument over voedselverspilling te vergroten.
- Vermindering van plastic afval en recycling van verpakkingsafval.
- Gebruik van digitale platforms voor de verkoop van overschotvoedsel aan consumenten.
- Bedrijven kunnen gebruikte meubels, servies en bestek aanschaffen.
- Het is mogelijk om werkkleding en restauranttextiel te maken van gerecycled materiaal.

Co-funded by
the European Union

This project receives funding from the European Union's
SMP Programme under Grant Agreement No 101181590.

Samenvatting

- In de circulaire economie bestaat GEEN concept van afval.
- De circulaire economie draait om het voorkomen van afval en het in de kringloop van productie en consumptie houden ervan.
- De circulaire economie is een instrument voor toeristische bestemmingen en bedrijven om de duurzaamheid van hun activiteiten te verhogen.
- Elke toeristische sector maakt een andere circulaire transformatie door – dit is afhankelijk van de kenmerken van hun bedrijfsvoering.

Activiteiten

Reflecteer: Business case

- In de bijlage vind je een businesscase over een circulair restaurant.

Lees de case en **reflecteer** op de volgende vragen:

1. Wat voor soort **middelen** worden er **bespaard** door het maximaliseren van de **grondstoffenefficiëntie** in dit restaurant?
2. Wat zijn de belangrijkste **circulaire praktijken** die dit restaurant heeft toegepast? Hoe kun je dat **concluderen**?

Referenties

- Einarsson S. & F. Sorin (2020). Circular Economy in travel and tourism: A conceptual framework for a sustainable, resilient and future proof industry transition. CE360 Alliance.
- Kirchherr, J., Reike, D. & Hekkert, M. (2017). Conceptualizing the circular economy: An analysis of 114 definitions”, Resources, Conservation and Recycling, 127, 221–232.
- Kurtagic (2018). Circular economy in tourism in South East Europe.
- Sheldon, P. J. (2022). The coming-of-age of tourism: embracing new economic models”. Journal of Tourism Futures, 8, 2, 200–207.
- World Economic Forum. (2022). 5 circular economy business models that offer a competitive advantage.

*Stay
tuned*

inspires-tourism.eu

linkedin.com/company/inspires/

facebook.com/INSPIRES-TOURISM

Co-funded by
the European Union

This project receives funding from the European Union's
SMP Programme under Grant Agreement No 101181590.

